

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Devonii Oratoris Et Philosophi
Ingolstadiensis Panegyrici Dvo**

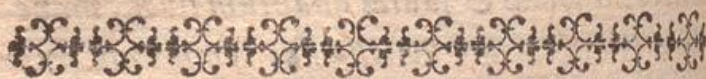
Turner, Robert

Ingolstadii, Anno M. DC. IX.

De Sacerdotio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69598](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69598)

tatis rationem habuisse, qui cum vnitatis in Ecclesia
 necessariam rationem, singularemq; vtilitatem fuero
 satis persecutus, in meo gaudio explicando nimis me
 effuderim. orationi igitur mee modum statuo, à Deo
 immortalis precatus, vt in Ecclesia, omnes tanquam
 vnus. huius communionis vtilitatibus, & hinc viuam, &
 in cælo mortui persquamur. Dixi.

ROBERTI TURNERI.

ORATIO OCTAVA, HABITA
 Romæ.

QVOD à Diuinis immortalibus in mul-
 tis perorandi causis sapè & seriò pre-
 catus sum, vt quæ eminent in Naci-
 anzeno pigmenta perpulchrè confor-
 mata, & qui latet in Ambrosio dicendi neruus, diuini-
 tatis quadam ratione in animos mirabiliter per-
 rumpens, illa mihi aliquis è cælo Deus instillet: id e-
 go hodiè à Christo eò precor vehementiùs, quòd aut sa-
 cerdotij laus, quam persequor, est disertissimi cuius-
 que oratione superior, aut mea oratio semper fuit le-
 uissimarum rerum tenuitate ac mediocritate multo
 partibus inferior. atque vt habuero dictionem per-
 spersam Nazianzeni pigmentis, & Ambrosij nerui
 vincam firmiter, tamen iis hodiè dictio mea vrgebitur
 angustius, vt quid tanquam firmum in phalan-
 gem

gem reiiciam vltimum, vix ac ne vix quidem possim inuenire. Nam cum ex hoc loco alius sacerdotij antiquitatem ab vltima Patrum memoria repetierit, authoritatem alius expresserit, maiestatem depinxerit alius, deniq; alius atq; alius alias atq; alias laudes artu ingenijq; sui coloribus perpolierit, nullus profecto relinquatur orationi meae locus, aut certe perexiguus, quem vel mea facultas tenuior non possit ornare, vel tantillus orationis meae riuulus difficillime queat irrigare. quid? annon est sacerdotij dignitas ampla? ampla & adeo perexcellens; terribilissimas enim quasq; labeles, quae in animae medullis haerent, eradicat penitus, sed hunc locum ex his subselliis perpurgauit Philosophus. quid? annon eius potestas est summa? summa ac plane diuina; Iesum enim, reportatis à morte trophaeis, ad dextram Patris quinq; oculis nobis sistit in altari, sed hanc partem ex hoc suggestu occupauit Theologus. quid? annon eius laus est infinita? infinita & in omnes vndiq; partes interminata; haec enim authoritate qui floret, est mons, lucerna, Angelus, pascit, orat, vngit, sacrificat. verum has omnes laudes ita triuit ex hoc loco Oratoris oratio, vt cum tadeat loqui, pudeat tamen tacere. sed cum amor efficit, vt malim loqui cum tadio, quam tacere cum pudore; persequar illam coquorum laudabilem consuetudinem, qui quemadmodum in communissimorum ciborum copia rariores seponunt, ac hos condiunt aromate, illos, interspargunt saccharo, vt artificij externi ascitis rationi-

tionibus, cibo communiori vel nouam inducant for-
 mam, vel antiquam abstergant in spiditatem: sic e-
 go hodie spero me ex tritissimis sacerdotij laudibus ita
 delibaturum optimas, vt non tam aures vestras ele-
 ganter teretes possint offendere, quod fuerint audite
 sepius; quam iudicia solide reuera debeant officere, quod
 sint collecta rariùs. attendite ergo (Auditores) quam
 potestis diligentissimè, nec occludite aures orationi
 meae deliciis, rusticè fateor conditis, sed conditis ta-
 men, vt hospitibus non omnino lautis placeat degu-
 stasse, et si natura humana vnus legis aut norma se-
 ptis ita nunquã possit coërceri; vt omnes gentes idem
 viuendi institutum persecuta in vnum quasi corpus
 coëant, & non potiùs singula singulas dissidentes in-
 stituenda vitæ rationes tam acri impetu consecten-
 tur, vt quot numerentur gentes, tot videantur homi-
 num genera, nulla communione inter se deuincta: ta-
 men in Sacerdotibus honore, & Tyrannis odio perse-
 quendis, tam mirabilis est omnium consensus, vt illor-
 um honorem, horum odium, tanquam certas diuini-
 tatis notiones natura parens per omnium gentiù a-
 nimos pro seminasse videatur, ac ne hoc, quod dico, vi-
 deatur tractum ex vulgi opinionibus, tanquam men-
 dicum; aut ex Græcorum peritum commentis, tan-
 quam fabulosum: explicare mihi prima rudimenta
 Reipub. aut Atheniensis, quæ legibus; aut Carthagi-
 nensis, quæ armis; aut Corinthiæ, quæ Consiliis; aut
 Ægyptiacæ, quæ doctrinæ; aut Romanæ, quæ veluti
 expref-

expressa imperij rectè administrandi effigies, omnibus
 subsidiis nitebatur vna; an Atheniensium leges fixe-
 rat Apollo? vel Carthaginensium arma fabricatus est
 Vulcanus? vel Corinthiorum consilia ediderat Mer-
 curius? vel Ægyptiorum doctrinam instillarat Mi-
 nerua? vel Romanorum subsidia omnia omnes for-
 tasse Dii communi voluntatum cōsensione tanquam
 thesauros suos effuderant? effunderunt sanè Dii om-
 nes suos thesauros in Romanos, sed effuderunt ad nu-
 tum Dionis Sacerdotis; adidit Corinthiis consilia
 Mercurius, sed adidit ad præscriptum Leontis Sacer-
 dotis; instillauit Ægyptiis doctrinam Minerua, sed
 instillauit ad preces Vestæ Sacerdotis; fabricatus est
 arma Carthaginensibus Vulcanus, sed fabricatus est
 ad formam Leuini Sacerdotis; fixit leges Atheniensi-
 bus Apollo, sed fixit ad voluntatem Solonis Sacerdo-
 tis. non fuit (Auditores) principatus, non ingenij, non
 eloquentiæ, non diuitiarum, non viriam, sed diuini-
 tatis latentis in sacerdotij nomine, prima posuisse Re-
 rum pub. fundamenta. nam etsi populi illi primi, mo-
 rum adhuc barbarie infuscati, Rerumpub. suarū fun-
 damenta & incunabula referant ad Deos parentes,
 aut ad Deas nutrices; tamen nec Dii volebant haberi
 parentes, nec Deæ Rerumpub. nutrices, nisi per Sacer-
 dotum nomen, tanquam diuinitatis suæ principē &
 præcipuam partem, hominibus ad formam vitæ con-
 stituendam, salutariter impartitam, neque hæc dico,
 quòd aliquam affingam, aut authoritatem aut diui-

nitatem Sacerdotum superstitioni; sed ut intelligatur
 ex eodem natura fonte fluxisse opiniones illas de Deo-
 rum ac Sacerdotum numine certas, & à diuinitate
 illa particula, quæ in omnium mentibus latet, peni-
 tūs impressas. imò hæc sacerdotij informatio, tan-
 quam semen quoddam sparsum à Deo per hominum
 animos, tam vberes protulit fructus Rebuspub. in pri-
 ma illa gentium barbarie: ut quæ Respub. exclusi-
 sapiente Rege, nutabant periculose; a scito stulto Sa-
 cerdote, salua manserint ac integra. quid? quod cum
 omnis populus natura quodam instinctu abhorreat à
 Tyrannide, primi tamen illi populi (si primorum re-
 plicaueris annales) sæpè exturbato Tyranno principe,
 tulerunt Tyrannum Sacerdotem? Lycas Sacerdos om-
 nes suas leges sanciebat sanguine, Dyonisius princeps
 paucos deminuebat capite, reliquos summa humani-
 tatis specie demulcebat: Dyonisius tamen eiectus est
 cum summo discrimine Syracusarum euertendarum,
 retentus Lycas summo cum honore Syracusarum con-
 seruatarum; vsque eò ut illæ primæ Respub. (nisi sa-
 cerdotium illas tanquam neruus continuisset.) eodem
 sanè punctulo, quo vagiebant in cunis, delitissent
 in tumulis. quanquam quid loquor cunas, & pri-
 mos Rerumpub. vnguiculos? cum imperiorum spe-
 cies illæ perillustres, quas tantoperè laudantes obstu-
 piscimus, illum suum splendorem, auctoritatem, ma-
 iestatem sacerdotio debeant. nam hospes profectò sit
 in rebus, quæ historia & antiquitate cõimentur, qui
 non

non cognoscit Rempubl. Romanam, tanquam succo
 quodam ac sanguine florentem, benèque vegetam per
 multos annos permanfisse, quamdiu Reges Pontifici
 Iouis Capitulini maximo, vel volentes morem gesse-
 rint, vt filij; vel nolentes subiecerint ceruices, vt serui;
 cum contra Medi, Persæ, Sorij, Ægyptij Respub. ha-
 buerint semper flaccescentes, illasq; trecentorum tan-
 tum annorum angustiis definitas, quod nullo religio-
 nis firmamento, nullo Deorum metu, nulla Sacerdo-
 tum authoritate, deuinctæ continerentur. quid? illa
 Solonis vox, se Antistitem esse Mineruæ, toties populo
 inculcata; illa Lycurgi solennis præfatio, se Apollinis
 esse Sacerdotem, toties pro concione repetita, quod spe-
 ctabant? quod nisi vt sub Sacerdotis nomine, tanquam
 sacro quodam integumento, in populi se mentes in-
 sinuarent facilius, persuaderent quæ esse in legibus,
 quas condiderant, nescio quid diuini, cum videantur
 non ex hominum iudicio, tanquam riuio, arreptæ,
 sed ex Sacerdotum consilio, tanquam Deorum cœtu,
 mirabiliter haustæ, sed sunt hæc commenta gentium,
 inani Deorum superstitione miserè obstrictarum. sint
 sanè, cum referantur à nobis, non quod careamus
 Bartholomæi, Thomæ, Iacobis, Barnabæ, Symoni-
 bus, Matthiæ, Petri, Pauli, nostræ Christianitatis &
 fundatæ parentibus, & constitutæ Magistris, quibus
 rem totam confirmemus: sed vt ostendamus eò esse il-
 lustrius sacerdotium, quod est certius, notionem hanc
 de Sacerdotis maiestate ac diuinitate, omnium men-

tibus non dico à natura anticipatam, sed à Deo esse
 insculptam. magna quidem hac laus est sacerdotij, ac
 haud scio an maxima: nisi illa fortassis sit maior, sa-
 cerdotij dignitatem tanto fuisse & splendore institu-
 tam, & constitutam miraculo; ut Deus nec cum habe-
 tantam tanta fabricæ molitione machinaretur, ma-
 iorem præ se tulerit maiestatem verborum; nec cum
 regie potestatis auctoritatem sua figeret auctori-
 te, pares attulerit rei gerendæ circumstantias. siqui-
 dem postquam molem, ex qua tanquam argilla, sin-
 xit omnia, illam & sine forma rudem, & sine circum-
 scriptione vastam congesisset; effecit ut terra secreta
 ab aquis demigraret in planitiem, & aquæ deflue-
 tes à terra subsiderent in alueos, & aër subtili spatu
 dilapsus commearet per vniuersitatem, & ignis occult-
 ta pernicitate exiliens, seu potius innata vi erumpen-
 peteret summa, & firmamentum quibusdam ponde-
 ribus pendulum, stellis tanquam gemmulis distingue-
 retur, & singula certis propriisq; locorum regionibus
 coërcita, singulas obirent functiones, & hanc induce-
 rent, quã admiramur, hyemis, æstatis; veris, autumnis,
 caloris, frigoris; diei, noctis; lucis, tenebrarum; aptam,
 necessariam, perpulchram varietatem. sed hac tam
 multa, tam magna, quo efficit apparatus verborum?
 quid narro apparatus verborum? vnã ad, hac sin-
 gula attulit vocem, eamq; tritissimam, fiant hæc, &
 facta sunt omnia. at cum sacerdotium apud Iudæos
 constitueret, vnã seposuit Leuitarum gentem, in qua
 flore-

floreret, puram, castam, integram à labe, vt nihil resi-
 deret in sacerdotio Tyrannidis; & ex hac gente voluit
 obire hoc munus vnam Aaronis familiam, honoris,
 virtutis, splendoris plenam, vt excluderetur locus am-
 bitioni. Deus bone, in vna re constitnenda quot adhi-
 buisti cautiones? amplum est sacerdotium, quid in-
 terest Aaronis an Isaaci illud familia administret?
 diuinum est sacerdotium, quæ causa reiiciendi Moy-
 sis, asciscendi Aaronis? sed admiraris cautiones, in-
 spice formam. non voce vna, simplici, vulgari, voluit
 Deus sacerdotium constitui, sed Moysen seuocauit in
 locum separatum, tanquam sacrum quoddam conci-
 lium; ac præsens præsentis, solus soli, mentem suam de
 sacerdotio in omnem aternitatem confirmãdo enun-
 ciauit, perpetuamque imposuit Aaroni functionem,
 mastanda bestia, adolendi thuris, litandique pro po-
 pulo sacrificij. formam iam constituti sacerdotij, quæ
 omnem rerum molitionem vincit, vinci à regia au-
 thoritate credibile non est. nam legemus quidem in
 sacræ literis Samueles creatos, sed creatos à populo;
 legemus Dauides consecratos, sed consecratos ab ho-
 mine; legemus Salomones sacro oleo delibutos, sed de-
 libutos à Rege: solum legemus Aaronem, id est, sacer-
 dotium perpetuum, coram Moysse, in loco separato, vi-
 ua Dei voce, ac aded tribus miraculis longè maximis
 consecratum. repugnant Core & Abyron potestati
 Aaronis sanctæ, repugnantes terra vasto hiatu fati-
 scens viuos amandauit ad inferos; obmurmurauit
 h s popu-

populus extinctos suos, ignis occulto pernicioque vola-
 tu illapsus de caelo, lateque se spargens populum mul-
 Et ait obmurmurantem; omnes tribus volebant ali-
 quot ex suis selegi ad parem cum Aarone potestatem
 administrandam, ad horum voluntatem reprimen-
 dam, imperat Deus Moysi, vt duodecim virgas in qui-
 bus singulis singularum tribuum nomina incideren-
 tur, vnamque Aaronis nomine notatam collocaret in
 tabernaculo: sequenti que die reperiebantur relique
 virgæ aridæ, vt erant, sola Aaronis reperiebatur ve-
 geta, pulchra, florens, germina, folia, amygdalas, sum-
 mo omnium stupore proferens, copioseque effunden-
 taceo thuribula 205. vni Aaronis thuribulo opposita
 fileo Aaronem in media flamma integrum, suppressam
 appensa aduersariorum thuribula in tabernaculo ad
 exemplum posteritatis, non dico nubem, qua Deus
 gloria præfulgens Aaronem, & Moysen implicuit
 sermonem que cum illis habuit, iram Dei mitigatam
 extinctum precibus Aaronis ignem late absumentem
 omnia, ac reliquas huius generis plurimas & maxi-
 mas ceremonias nihil loquor: ex terra absorbentem
 flamma vindice, & florente Aaronis virga, satis col-
 ligitur perpetuam & diuinam sacerdotij potestatem,
 eò reliquis aut potestatibus, aut rebus esse præstantio-
 rem, quod fuit aut maiore instituta celebritate, aut
 pluribus confirmata miraculis. nec mirum est, si-
 lam potestatem tot miraculis, tot ceremoniis, tot ar-
 gumentis, tanquam edicti, sanciri legerimus, quare

ORNA-

ornaretur cæcus, claudus, naso siue vastè magno fæ-
 dus, siue exiliter paruo monstrosus, siue ineptè torto
 ridiculus, ruptura imbecillis, gibbo deformis, scabie
 impetiginèque infectus, Deus sententiæ suæ præscri-
 pto caueret, atque ne putetis fortasè hæc nihil iam ad
 nos pertinere, quòd externa sint, quibus illi Mosaicæ
 legis seruitute obstricti continebantur: ita externa
 sunt, vt vmbra quoque sint & simulachra earum no-
 tarum, quæ in mentium nostrarum latebris inclusa,
 nouæ etiam legis prohibent sacerdotio. nam qui nul-
 lis aut literis aut moribus tincti possunt, nec rudibus
 instillare doctrinæ puritatem, nec malis dispellere vi-
 tæ tenebras, cæci sunt; hos non vult ille omnis potestatis
 largitor suam obire functionem. qui rerum fluen-
 tium desiderio, tanquam aestu quodam, abrepti, vel
 toti sunt in hauriendis voluptatibus, vel Deo simul
 & Mammona putant se posse nauare operam, claudi
 sunt; hos ille recti iustique Pater non vult suam tueri
 personam. qui Dei præsidentes misericordia peccato-
 rum suorum fibras non curant euellendas, quin po-
 tiùs illa vel blanduli palpant, vel virtutis obtegunt
 velo, nasum habent fædè magnū; hos illa totius pul-
 chritudinis vera expressio non vult suam deformare
 auctoritatem. qui tranquillitatis præ se ferunt per-
 pulchram speciem, intrus tamen habent pectora, tan-
 quam Euripos, cogitationum fluctibus miserè agita-
 ta, nasum habent monstrosè paruum; hos Deus pro-
 uidentia iustus administrator suo excludit munere.

qui

qui ingenij acumine elati in Ecclesia fide ritubant, cerd
 plusq; tribuunt suis sensibus, quàm Sanctorum factis, ra e
 nasum habent ridiculè intortū; hos ille superbia do- tem
 mitor, in suam non vult inuolare sedem, qui pecunia- supe
 rum suarum aceruos malunt inclusos suspendi à ce- & p
 go, quàm expositos ad beneficentiam collocari in ho- dot
 minum, angelorumq; quodam quasi theatro, his gib- aut
 bus est deformior, quàm vt velit eos Deus suam suffi- deli
 nere maiestatem, quos ira, inuidiaque, tanquam fa- opp
 ria tedis ardentibus insectantur, nec se sibi sanos, ne tun
 aliis sedatos esse patiuntur, his ruptura est grauior, sole
 quàm vt ille lenitatis magister velit sui officij illigam- ritu
 necessitati, qui gula ac carnis irretiti lenociniis, in- lus
 transuersim aguntur in furorem, vt tanquam lute- lo r
 lenti sues, in voluptatum volutentur cæno, annon hos lus
 inficit scabies, à qua abhorret diuina puritas? quo- me
 ram conscientie se in Deum non profundunt, sed lan- est
 guore peccati, tanquam morbo, præpedita semper be- los
 rescunt in sordibus, annon hos inquinat impetigo, est
 qua aliena est tanta dignitatis persona? Sacerdotis ra
 dignitas (Auditores) clara est, cacos refugit; recta est, rio
 claudos non recipit; decora est, nasum magnum non Ch
 admittit; alta est, nasum paruum non patitur; sine- im
 ra est, nasum obtortum excludit; liberalis est, gibbo- tr
 sum arcet; patiens est, rupturam reicit; nitida est, au
 uersatur scabiem; pura est, abhorret ab impetigine, bo
 perpulchram formam, Angeli videtur non hominis ta
 & tamen Sacerdotis est non Angeli, seu potius & Sa- do
 cerdo-

cerdotis est & Angeli. quam etiam imaginē sacra lite-
 re extremis lineis conantur exprimere, dum Sacerdo-
 tem, & virgam Aaronis, & virginem, & candelam
 super candelabrum, & turrin, & montem, & salem.
 & solem appellant. sed parum est (Auditores) Sacer-
 dotem esse aut virgam ad conterendas Zabulon vires,
 aut virginē ad confingendas carnis illecebras, aut can-
 delam ad lumen mundo praferendum, aut turrin
 oppositam haeseon machinis, aut montem opposi-
 tum spiritus calori, aut salem condiendis bonis, aut
 solem purgandis pravis moribus aptum; cuius sit, si pu-
 ritatem in hac corporis contagione spectemus, Ange-
 lus; si pendamus auctoritatem, Sacerdos, id est, Ange-
 lo multis partibus superior. hoc erat, quod dixit Pau-
 lus, se spectaculum esse factum hominibus & Angelis,
 medium constitutum inter homines & Angelos. quid
 est medium esse constitutum inter homines & Ange-
 los? nisi partim esse Angelum partim esse hominem, id
 est, & Angelum superiorem homine, qua supra natu-
 ra imbecillitatem purissimè viuit: & hominem supe-
 riorem Angelo, qua Christum conficit. magnum est
 Christum conficere, quid mundo impertire? atque ita
 impertire, ut tam sit hominum in terris, quam sit Pa-
 tris in caelis? diuinum est Christum tanta impertire
 auctoritate, quid sacrificare? at haec omnia etsi ver-
 borum complicatione videantur obscuriora, tamen
 tam sunt necessaria, quam est certum, si sint, Sacer-
 dotum esse; si non sint, nos omni calamitatis genere
 miserè

miserè & sædè conflictatos esse. siquidem postquam
 Deus Pater viderat illuxisse tēpus, quod sententia sue
 præscriptione ab omni æternitate præsinierat mundo
 vindicando, nec hominem corporis ac sensuum com-
 peditum vinculis habere, quo aut se redderet Patri
 aut Patrem reconciliaret sibi: Filium suum humane
 carnis nubecula implicitum dedit mundo, tanquam
 pretium proprium, quo Deum homo placaret. Puer
 natus est nobis, Filius datus est vobis. Puer non potuit
 genus humanum asserere in libertatem, potuit Filius
 datus est ergo Filius ut nasceretur puer: potuit Filius
 non natus esse nobis aut afflictis consolatio, aut misere-
 ris asylum, aut hominibus Deus, aut peccatoribus iudex,
 sed non potuit esse aut debitoribus pretium, aut
 peccantibus victima, aut precantibus placatio, nisi
 natus puer; natus est ergo puer, ut daretur Filius. im-
 nipotens Pater quis potest interpretari, fueritne ma-
 gnificentior, qui è cælo; an munificentior, qui Filius
 an iustior, qui finito tempore, an indulgentior, qui
 peccatoribus, tam clementer, tam suaviter, tam oportu-
 nè dederis? sed dedisse non magnum est, si considerare-
 remus, quomodo dederit. dedit illum mundo sub lege,
 qua? ut nisi mundi scelus mortis sue sacrificio libere-
 piaret ac volens, & iniustitiæ culpam subiret, quod
 mundi non subveniret necessitati; & violatæ diuine
 maiestatis crimine obstringeretur, quod Patri non
 satisfaceret voluntati, factus ex muliere, factus sub le-
 ge, ut omnes qui sub lege erant, redimeret. hanc ergo

ad quam allegatus erat Christus functionem, ut obiret ille & liberius & liberalius, ascendit crucem, ac totius iam Christiani nominis constitutus Sacerdos, se victimam illibatam litavit Patri, ad mundi piandum scelus; illudque ius, quod habuimus in illum (habuimus profecto tantum, ut illum potuissemus sub pœna iustitiæ violandæ ad nos redimendos cogere) totum iam denuò cessit Patri. explico hîc, si quid sit duriservo, si quid sit scrupuli. Christus ascendit crucem. cur? ut licet, quid? se, cui rei? expiando mûdo, at mundus piari non potest, nisi ab eo, qui in mundum quasi corpus caput sit insitus. planè huic ergo rei puer natus est nobis, Filius datus est nobis, id est, Christus non solum datus est Ecclesiæ tanquam languidulæ caput integellum; sed etiam datus est mundo Sacerdos, ut vel ipse se pro mundo, vel mundus eum pro se sacrificaret Patri. quid? Christum sacrificat mundus? mundus, quia Christus tanquam princeps mundi pars se sacrificat, quid? mundus sacrificat Christum? est ergo Christus mundi. nam sacrificare est rem planè nostram, integram, integrè offerre Deo, atque ita offerre, ut si per impossibile (hanc mihi vocem in re non trita largientur Ciceroniani) eius rei Deus non esset Dominus, sacrificij iure fieret Dominus. Christus ergo verè fuit noster, Filius datus est nobis? Christus fuit verè noster, victimam litauimus eum Patri. magnum est hoc ius. sed hoc totum ius decessit nobis, cessit Patri in sacrificio crucis, sacrificatur Christus in cruce, id est,

est.

est, iure sacrificij Christus sit Pater, atque eo iure Pater, ut si ante non fuisset, iam incipiat esse totus Pater, ac desinat esse noster. ac ne erretis, Christus manet nobis semper noster Pater, semper noster Frater, sed non manet nostrum pretium, non manet nostrum donum. desinit esse nostrum pretium; desinit esse nostrum donum, sacrificatur in cruce, infelices nos, crucifecit ut ante excideremus quam cederemus iure, quod habuimus in Christum. cur mundum sanctissima cruce spoliatis suo ornamento ac firmamento, cur orbem suum Iesu? Christus fuit mundi, cur reddis illum caelo? postabamus, putabamus, quicumque huius molis circumscriptione continemur, in te dulcissima crux inuenire consolationem, inuenimus dolorem: sperabamus te haurire suauitatum fontes, haurimus angustiarum oceanos. Christus fuit mundi annuente Patri reddis Patri renuente mundo. consentiunt Prophetata? at iniuste videntur consentire, cum Petrus gladius Bartholomaeus vultu, Thomas lachrymis, timore et doloris significatione reliqui Apostoli, omnes denique qui Christi informantur praeceptione, omnibus modis in contrariam partem acrius contendunt. volunt omnes Iesum suum: nimis indulget misericordissimae crux Prophetarum votis ac comprecationibus, compensantur fortasse incommoda, at qua ratione et cruce proficiuntur Sacramenta, sed quid Sacramenta ad Sacramentorum authorem? ex cruce oritur gratia, sed quid gratia ad gratiae satorem? ex cruce fluunt merita

merita, sed quid merita ad meritorum largitorem? ex
 cruce manat iustificatio, sed quid iustificatio ad iusti-
 ficationis remuneratorem? Sacramenta pro Sacra-
 mentorum authore, gratiam pro gratiae satore, meri-
 ta pro meritorum largitore, iustificationem pro iusti-
 ficationis remuneratore substituere, quae demum est
 compensatio? cuius iustitiae? ex quo fonte orta? quae
 syngrapha? quo monumento consignata? causam, cau-
 sam vult mundus, non effecta; victorem victorem cu-
 pit, non trophaea; Iesum Iesum expetit ipsum fontem,
 non istos eius bonitatis copiosos sane riuulos, sed ri-
 uulos tamen. ignoscere sanctissima crux mundo, si
 tecum acerbius fortasse sic expostularet, cum videre-
 tur facere non iniuste, nisi Christum suum, id est,
 suum ius aliquo modo reponas. advertite hic (Audi-
 tores) Christi in homines amorem, ac Sacerdotis in
 Christum, quasi quandam potestatem. nam cum Ie-
 sus acie, qua omnia, praevidisset hanc notam, potuisse
 aliquo modo ab hominibus iniuri suae cruci, ante ere-
 ctum trophaeum iniuriam rationem commodissimam,
 qua & haec cruci nota, hominibus quarelae omnis
 causa penitus abstergeretur. sua namque voce sanc-
 iuit Sacerdotis auctoritatem, ut Christum mundo
 redderet, quoties ferret necessitas: usque eo ut si antea
 fuerit mundo pretium, nunc etiam sit pretium, sed
 per Sacerdotem pretium, si antea fuerit victima, sit
 nunc quoque victima, sed per Sacerdotem victima; si
 antea fuerit placatio, nunc quoque sit placatio; sed
 per

i

per

per Sacerdotem placatio; denique si ante crucis triumphum fuerit verè noster, nunc quoque sit verè noster, sed per Sacerdotem noster. reddit Sacerdos Christum mundo, quem abstulerat crux, ac eo iure reddit, ut quoties vellet mundus, toties possit Christum suum dare Patri, atque ita dare, ut si qua autoritate possit Christus non esse Patris, hac iam factus esset Patris. felices omnes Christi iam sanguine perfusos, qui & crucis referunt vberrimos fructus, & Christum tanquam ius suum integrum servant, sed per Sacerdotem servant: ut ausim dubitare, maiore sit ac illustrior crucis laus, quæ effecta, an Sacerdotis, qui causam sufficit; crucis, quæ trophæa, an Sacerdotis, qui victorem restituit; crucis, quæ titulos novos, an Sacerdotis, qui Christum novum mundo impertit. quamquam quid consero Sacerdotem cum cruce? in Sacerdote etiam est & expressa quadam Patris imago, & effecta non obscura Iesu similitudo. siquidem Pater Christum, à mortuorum excitatum umbris, nouo sibi iuris vinculo tam arctè astringit, quam si eum à nihilo finxisset. tantùmne hoc? etiam gloria cumulatam sempiterna in cœli collocat suprema sede, ut habeat cœlestis illa hierarchia, in quo intelligentia suæ vires desigat, ac aded amoris & charitatis suæ omnes impetus penitus exhauriat. eodem planè modo Sacerdos Christum iam in cœlis locatum conficit, ac terræ denuò restituit. tantùmne hoc? etiam tanquàm publica persona, mundo novum quoddam ius in Christum conce-

concedit, vt Christiani cogitationum procellis consli-
 Etati, illius suauitate, spiritu, sapientia perfruantur;
 illumque Patri, siue delineant prospera, siue premant
 aduersa, nouo iuris titulo verè largiantur. satis hinc li-
 quet, Sacerdotem quandam Patris omnipotentis re-
 ferre imaginem, Christi iam cupis in Sacerdote ad-
 mirari effigiem? en illam tam perfectam, vt nullus ti-
 bi Lysippus, aut Demosthenes artis ingenique sui a-
 scitis omnibus subsidiis, possint effingere pulchriorem.
 Christus solus se poterat Patri donare vt Sacerdos, do-
 nauit liberè; Christus solus se poterat post sacrificium
 oblatum dare consumendum, dedit ingenuè. Sacer-
 dos nunquid minora? dat Christum mundo, en mu-
 nit viam sacrificio; litat Christum Patri, en aggredi-
 tur sacrificium; consumit Christum, en absoluit sa-
 crificij integram rationem. Sacerdos, Sacerdos confi-
 cit, litat, consumit Christum: conficit, est potestatis:
 litat, est charitatis: consumit, est obedientiæ. conficit
 quod suum est, litat quod tuum est, consumit quod
 Dei est. quod Dei est, consumit, vt ostendat tantam
 maiestatem non egerè re aliena; quod tuum est litat,
 vt indicet tantam imbecillitatem egerè ope diuina;
 conficit quod suum est, vt doceat hanc potestatem, è
 cælo esse datam, quæ Christianitatem & altaris sua-
 uitate & crucis gloria circumfluentem Deo charita-
 tis communionem arctissime conglutinet. Deus bone,
 quibus spiritus alis subuecta mea oratio tam altè se
 extulit, vt quo nihil in terris, ac ne in cælis quidem

possit cogitari maius, id Sacerdotis laudes tanquam
 flosculos carptim delibans tandem artigerit. Sacer-
 dos Patris exprimit similitudinem, quid queritis
 maius? IESU effingit formam, quid expectatis glo-
 riosius? impudenter sane facerem (Auditores) qui sa-
 cerdotium tot laudum insignibus orno Sacerdos, con-
 tra protritum illud prouerbiū, quo vetatur aut sta-
 tuarius fingendi, aut pictor pingendi predicare scien-
 tiam: si ut ipsi ad illas suas obsoletiores artes, sic ego
 putarem vllam ex quoquam ad sacerdotij dignita-
 tem amplificandam potuisse manare laudem. verum
 cum illa mentem meam semper imbuerit opinio, tan-
 tam esse sacerdotij maiestatem, quantam humana
 natura nec angustiae possint capere, nec imbecillitas
 sustinere; id iam ago, ut Sacerdotem non honestum
 in homine, sed in Sacerdote hominem, seu potius
 utroque Christum. nam Christi est, si sacerdotium no-
 nemus, humanae contagionis, si deformemus, infi-
 ciet proculdubio humanae contagionis labes haerent in
 sensibus, nisi resciat latens Christi diuinitas illapsus
 in nostras mentes, veni ergo ad nos IESU, veni sicut
 ad Paulum latro, sicut ut ad Isaiam gladius anceps
 sicut ut ad Dauidem arcus, sicut ut ad Apostolos ignis
 latro es Christe, sed cordium tutissimus; irruet latro
 sine te incaute cum Isaiā vociferamur, miseros nos
 quia compuncti sumus. arcus es, sed Spiritus sanctus
 suauissimus; contende tuum neruum arcus, sine te
 cum Mambre epide clamamus, tui arcus vehemētis-
 simus

tiam relaxa. gladius es, sed amoris & pietatis anceps; dstringe tuam aciem gladii, sine te languidas Mamna ademus querelas, actum est de nobis vxor, Deum vidimus. ignis es, sed puritatis lenissimus, diffunde tuas flammam ignis, sine te tuae presentiae percussi splendore, illas centurionis voces indignè usurpamus, non sumus digni, vt intres sub tecta nostra. non vis inuolare IESV vt latro, quia delicatis es suavis; nec transfigere vt arcus, quia sedatis es deliriae? saltem ignis tui explora flammam, aut gladij tui obice fulgore. non vis fortasse venire ignis, ne ledas. ignis es? at non consumens Christe, imò consumens secundum Dauidem, sed consumi à te est perfici. non vis venire gladius, ne interficias. gladius es? sed non dissecans, imò dissecans corda secundum Isaiam, sed dissecari à te est sanari. transuerbera gladii corpora nostra puritatis tuae acie, transfige arcus pectora tuae amoris sagitta, illustra ignis mentes tuae pietatis fulgore, occupa corda, ac disruptis sensuum compagibus, latro occupa, vt possimus hanc tuam personam, si non cum laude tueri, saltem sine laebe sustinere. Dixi.

